

**A MAGYAR LMBT SZÖVETSÉG VÉLEMÉNYE
ÁSOTTHALOM NAGYKÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 12/2014. (IV.30.)
ÖNKORMÁNYZATI RENDELETE 2016.
NOVEMBER 23-I MÓDOSÍTÁSÁRÓL**

2016. december 10.

A magyarországi leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LMBT) civilszervezeteket összefogó ernyőszervezet, a Magyar LMBT Szövetség megvizsgálta Ásotthalom Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2014. (IV.30.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: a Rendelet) 2016. november 23-án beiktatott, új 7/B. §-át. Álláspontunk szerint a Rendelet vonatkozó rendelkezései ellentétesek az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvénnyel, Magyarország Alaptörvényével, valamint a gyülekezési és szólásszabadságra vonatkozó nemzetközi emberi jog alapelvekkel.

A Rendelet általunk kifogásolt rendelkezései a következők:

„7/B. § Tilos közterületen (...)

c) bármilyen olyan jellegű propaganda-tevékenység megvalósítása, amely a házasság intézményét nem az Alaptörvényben rögzítetteknek megfelelően egy férfi és egy nő között létrejött életközösséggént mutatja be, ide értve bármilyen közterületi akciót, kiemelten a performanszokat, demonstrációkat, plakát-, röplap- és hangreklámokat,

d) bármilyen olyan jellegű propaganda-tevékenység megvalósítása, amely megsérti az Alaptörvényt azzal, hogy a családi kapcsolat alapjaként nem a házasságot, illetve a szülő-gyermek viszonyt ismeri el, ide értve bármilyen közterületi akciót, kiemelten a performanszokat, demonstrációkat, plakát-, röplap- és hangreklámokat.”

Magyarország Alaptörvényének 32. cikk (3) bekezdése szerint *„Az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.”*

Magyarország Alaptörvénye VIII. cikkének (1) bekezdése szerint *„Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.”* A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 2. § (1) bekezdése szerint *„A gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (a továbbiakban együtt: rendezvény) tarthatók, amelyekben a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják.”* A 8. § (1) szerint a jog gyakorlása csak abban az esetben korlátozható, ha *„a rendezvény megtartása a népképviselői szervek vagy a bíróságok zavartalan működését súlyosan veszélyeztetné, vagy ha a közlekedés más útvonalon nem biztosítható”,* illetve *„a gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével”.* Azáltal, hogy a Rendelet megtiltja a bizonyos témákban szervezett közterületi akciót, demonstrációkat, performanszokat, amelyek a gyülekezési jog hatálya alá tartozhatnak, az Alaptörvénnyel és a gyülekezési jogról szóló törvénnyel ellentétes, azokon túlmutató korlátozásokat vezet be.

Magyarország Alaptörvénye IX. cikkének (1) bekezdése szerint *„Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.”* Azáltal, hogy a Rendelet megtiltja bizonyos témákban plakát-, röplap- és hangreklámok alkalmazását, az Alaptörvénnyel ellentétes korlátozásokat vezet be.

Magyarország Alaptörvénye XV. cikkének (2) bekezdése szerint *„Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”* Az Alkotmánybíróság következetes joggyakorlata szerint a szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés az

Alaptörvény fenti rendelkezése által tiltott egyéb helyzet szerinti hátrányos megkülönböztetésnek minősül (20/1999. (VI. 25.), 2002/37. (IX. 4.), 2008/154. (XII. 17.), 43/2012. (XII. 20.) AB határozatok).

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szerint:

„4. § Az egyenlő bánásmód követelményét (...) a helyi és nemzetiségi önkormányzatok, ezek szervei, (...) jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során (a továbbiakban együtt: jogviszony) kötelesek megtartani.

7. § (1) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti (...) a közvetlen hátrányos megkülönböztetés (...).

8. § Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt (...) m) szexuális irányultsága (...) miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.”

Azáltal, hogy a rendelet kifejezetten az azonos neműek közötti házasság, illetve a különemű házasságon, illetve a szülő-gyermek viszonyon túlmutató kapcsolatok családként történő elismerése érdekében kifejtett „propaganda-tevékenységet” tiltja, az Alaptörvény és az egyenlő bánásmódról szóló törvény által tiltott, szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést valósít meg.

Az a tény, hogy az Alaptörvény L) cikkének (1) bekezdése szerint *„Magyarország védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját. A családi kapcsolat alapja a házasság, illetve a szülő-gyermek viszony”* nem jelenti azt, hogy az ettől eltérő nézetek képviselőit ne illethné meg az Alaptörvény által biztosított véleménynyilvánítás és békés gyülekezés jogának hátrányos megkülönböztetéstől mentesen történő gyakorlása.

A szexuális és nemi kisebbségekkel kapcsolatos véleménynyilvánítás és gyülekezési jog korlátozásával az elmúlt években több nemzetközi fórum is foglalkozott Magyarország számára is kötelező döntésében. Az *Alekseyev kontra Oroszország* (4916/07; 25924/08; 14599/09) (2010) ügyben, amely a moszkvai melegfelvonulások betiltását érintette, az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, hogy *„A Bíróság ennek kapcsán korábban kifejtette, hogy az Egyezmény 11. cikke szerinti gyülekezési jog szabadsága védi azt a demonstrációt is, amelyen a közvetíteni kívánt eszmék vagy követelések zavarhatják vagy sérthetik az ellentétes nézetet vallókat. (...) A Bíróság ismét felhívja rá a figyelmet, hogy az Egyezmény alapvető értékeivel volna ellentétes, ha a többség elfogadásától tennénk függővé egy kisebbségi csoport számára az Egyezményben biztosított jogainak a gyakorlását. Ha így lenne, a kisebbségi csoport vallásszabadsághoz, szólásszabadsághoz és gyülekezési szabadsághoz való joga az Egyezmény által megkívánt gyakorlati és hatékony védelem helyett pusztán elméleti védelmet élvezne.”*

Az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága a *Fedotova kontra Oroszország* ügyben (1932/2010) (2012), amely a homoszexualitást népszerűsítő nyilvános rendezvényeket tiltó helyi rendeletet érintett, megállapította, hogy a vonatkozó rendelet *„közigazgatási szankciót helyez kilátásba a homoszexualitás (a nők, illetve férfiak közötti szexuális cselekmények) kiskorúak körében*

történő népszerűsítése esetén - szemben a heteroszexualitás vagy általában a szexualitás népszerűsítésével. A korábbi esetjogra hivatkozva a Bizottság felhívja a figyelmet, hogy a [Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya] 26. cikkében szereplő hátrányos megkülönböztetés tilalma a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetésre is kiterjed. (...) Tudomásul véve, hogy a Részes Állam az erkölcsök, az egészség és a kiskorúak jogainak és legitím érdekeinek védelmére hivatkozott a rendelkezés céljaként, a Bizottság megállapítja, hogy a Részes Állam nem tudta igazolni, hogy a szólásszabadság korlátozása a homoszexualitás kiskorúak körében történő népszerűsítése kapcsán - szemben a heteroszexualitás vagy általában a szexualitás népszerűsítésével - ésszerű és objektív kritériumokon alapult volna.”

A homoszexualitás „népszerűsítését” tiltó rendelkezések ellen foglalt állást az Európai bizottság a demokrácia érvényesítésére a jog eszközeivel (Velencei Bizottság) (CDL-AD(2013)022 sz. vélemény), amely általánosságban vizsgálta az Oroszországban, Ukrajnában és Moldovában elfogadott hasonló törvényeket. A Velencei Bizottság hangsúlyozta, hogy ezek a típusú jogszabályok nem felelnek meg az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatában a véleménynyilvánítás szabadságával és a hátrányos megkülönböztetés tilalmával összefüggésben lefektetett alapelveknek.

Az Európa Tanács emberi jogi biztosa hasonlóképpen foglalt állást, amikor felhívta az államok figyelmét: az egyesüléshez való jog mellett „(b)iztosítsák a véleménynyilvánításhoz való jog hatékony gyakorlását azzal, hogy garantálják a szexuális irányultsággal és nemi identitással összefüggő problémákhoz kapcsolódó információ megismerésének és közlésének lehetőségét bármilyen közlési formában, így a sajtóban, kiadványokban, szóbeli és írásbeli állásfoglalásokban, művészileg vagy más médiumon keresztül. El kell törölni valamennyi diszkriminatív rendelkezést, amely büntetőjogi szankcióval fenyegeti a szexuális irányultságot és nemi identitást érintő tényszerű információ terjesztését vagy szórását. Az LMBT emberek véleménynyilvánítási szabadságába történő jogszerűtlen beavatkozásokat büntetőeljárársban kell elbírálni.”

Hasonlóképpen ítéli meg az ilyen jellegű korlátozásokat a Miniszteri Bizottság Magyarország által is elfogadott ajánlása [CM/Rec(2010)5. számú ajánlás a szexuális irányultság, illetve nemi identitás alapján történő diszkrimináció leküzdését célzó intézkedésekről], amely szerint:

„13. A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy a véleménynyilvánítás szabadságához való jogot az Egyezmény 10. cikkével összhangban hatékonyan, szexuális irányultság, illetve nemi identitás alapján történő megkülönböztetés nélkül, és a szexuális irányultsággal, illetve a nemi identitással kapcsolatos témákra vonatkozó információk megismeréséhez és terjesztéséhez való szabadság tiszteletben tartásával lehessen élvezni.

14. A tagállamoknak országos, regionális, és helyi szinten megfelelő intézkedéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy az Egyezmény 11. cikkében védett békés gyülekezés szabadságához való jogot hatékonyan, szexuális irányultság, illetve nemi identitás alapján történő megkülönböztetéstől mentesen lehessen élvezni. (...)

16. A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell tenniük annak érdekében, hogy megelőzzék a véleménynyilvánítás és a békés gyülekezés szabadságához fűződő jog hatékony élvezetének a jogi vagy adminisztratív rendelkezésekkel való visszaélés eredményeként megvalósuló – például közegészségre, közerkölcsre vagy közrendre alapozott – korlátozásait.”

A fentiek alapján álláspontunk szerint tehát Ásotthalom Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2014. (IV.30.) önkormányzati rendeletének 2016. november 23-án beiktatott, új 7/B. §-a I oly módon ellentétes az egyenlő bánásmódról és a gyülekezési jogról szóló törvénnyel, hogy az sérti az Alaptörvény rendelkezéseit is. A rendelet olyan korlátozásokat vezet be, amely az Alaptörvény hátrányos megkülönböztetést tiltó rendelkezéseivel ellentétesek, és a véleménynyilvánítás Alaptörvényben garantált jogának csorbulásához vezetnek.

Emellett egyértelműen ellentmond az Európa Tanácson belül meghatározott irányelvekkel, így az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatával, valamint a Velencei Bizottság és az emberi jogi biztos álláspontjával. Az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága egy nagyon hasonló jogszabállyal kapcsolatban már Oroszországgal szemben kimondta, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának kifejezetten a szexuális irányultságra és nemi identitásra tekintettel történő korlátozása sérti az Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát.

Mindezek alapján felszólítjuk:

- **a Csongrád Megyei Kormányhivatalt, hogy a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 132.§ (3) a) pontja alapján hívja fel Ásotthalom Nagyközségi Önkormányzatát a Rendelet vonatkozó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezésére, ennek elmaradása esetén pedig a törvény 136. § (2) bekezdése alapján indítványozza a Rendelet jogszabállyal való összhangjának felülvizsgálatát a Kúriánál;**
- **az alapvető jogok biztosát, hogy az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 2. § (3) bekezdése, illetve az az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 24. § (2) és 32. § (2) bekezdése alapján kezdeményezze a Rendelet vonatkozó rendelkezéseinek alaptörvénnyel és nemzetközi szerződésekkel való összhangjának felülvizsgálatát az Alkotmánybíróságnál;**
- **a Kúriát, hogy a Kormányhivatal indítványára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 55. § (2) a) pontja alapján semmisítse meg a Rendelet vonatkozó rendelkezéseit azok jogszabályba ütközés okán;**
- **az Alkotmánybíróságot, hogy az alapvető jogok biztosának indítványára Magyarország Alaptörvényének 24. cikk 3. bekezdés a) pontja alapján semmisítse meg a Rendelet vonatkozó rendelkezéseit azok alaptörvényellenessége és nemzetközi szerződésbe ütközése okán.**